

Checklist: echte zelfstandigheid of toch loondienst?

Deze checklist helpt opdrachtgevers en zzp'ers om te beoordelen hoe de samenwerking er feitelijk uit ziet. Hoe meer vragen met "ja" worden beantwoord in kolom A, hoe sterker de positie als zelfstandige. Hoe meer "ja" in kolom B, hoe groter het risico op loondienst.

Criterium	A: Past bij zelfstandigheid	B: Past bij loondienst
Aansturing	Ik bepaal zelf <i>hoe, wanneer</i> en <i>waar</i> ik werk	De opdrachtgever stuurt aan en bepaalt tijd, plaats of werkwijze
Inbedding in de organisatie	Ik werk naast de organisatie, niet in een teamstructuur	Ik heb vaste taken binnen het bedrijf alsof ik daar hoor
Ondernemersrisico	Ik loop risico: geen werk = geen omzet, en fouten zijn voor mijn rekening	Ik ontvang altijd een vergoeding zonder risico
Vervanging	Ik mag mij door een ander laten vervangen, en dat kan ook in praktijk	Ik moet het werk persoonlijk zelf uitvoeren
Middelen	Ik werk met eigen apparatuur, hulpmiddelen en systemen	Ik gebruik middelen van de opdrachtgever zoals personeel zou doen
Acquisitie	Ik werf actief andere klanten en investeer in mijn bedrijf	Ik doe weinig tot geen acquisitie omdat ik genoeg werk heb bij één partij
Contractvorm vs. praktijk	De uitvoering past bij wat in de overeenkomst staat	De praktijk wijkt af en lijkt sterk op loondienst
Duur & voorspelbaarheid	Mijn inzet is per opdracht, tijdelijk en resultaatgericht	Structureel, langdurig en met vaste uren of rooster
Financiële afhankelijkheid	Ik heb meerdere opdrachtgevers of wisselende omzet	Ik ben afhankelijk van één opdrachtgever zonder alternatief
Vrijheid van indeling	Ik bepaal zelf mijn werkschema	Ik volg de planning van de opdrachtgever

Hoe beoordeel je de uitkomst

- **Hoofdzakelijk kolom A**
Feitelijk ondernemerschap. Lage kans op herkwalificatie door Belastingdienst.
- **Gemengd beeld**
Verhoogd risico. Analyseer de punten aan de loondienstkant en verbeter die in afspraken én praktijk.

- **Hoofdzakelijk kolom B**

Groot risico dat de Belastingdienst dit beoordeelt als dienstverband, ook al staat er “zzp” op het contract.

Belangrijk: **één enkel kenmerk is nooit beslissend.**

Het gaat altijd om de **totale feitelijke verhouding.**

Korte actiecheck voor ondernemers (opdrachtgever én zzp'er)

Als één van onderstaande punten speelt, is alertheid echt nodig:

- Langdurig en vrijwel uitsluitend werk voor één opdrachtgever
- Structurele inbedding in teams, roosters of werkprocessen
- Geen mogelijkheid tot vervanging
- Geen enkele vorm van ondernemersrisico of zelfstandige keuzes
- Uitsluitend uurtje-factuurtje op vaste tijden

Bij meerdere van deze punten tegelijk is het verstandig om samen de samenwerking opnieuw in te richten.